

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! basisschool De Cocon te TREMELO

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	1206
Instelling	GO! basisschool De Cocon
Directeur	Elke MOESKOPS
Adres	Veldonkstraat 10 - 3120 TREMELO
Telefoon	016-53.16.98
Fax	016-53.73.98
E-mail	bs.decocon@g-o.be
Website	www.bs-decocon.be
Bestuur van de instelling	GO! SGR Mechelen-Keerbergen-H. o/d Berg
Adres	Mechelbaan 561 - 2580 PUTTE
Scholengemeenschap	SG Heist-op-den-berg - Keerbergen - Zemst
Adres	Mechelbaan 559 - 2580 PUTTE
CLB	GO! CLB Mechelen
Adres	Zandpoortvest 9_a - 2800 MECHELEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	01-06-2015, 02-06-2015, 04-06-2015
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	04-06-2015
Datum bespreking verslag met de instelling	19-06-2015
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Luc CUYLAERTS
Teamleden	Els VER EECKE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	9
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	9
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en wereldoriëntatie.....	9
3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde.....	14
3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	18
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	21
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	22
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	23
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	24
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	24
4.2 Leerbegeleiding	26
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	30
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	32
6.1 Wat doet de school goed?.....	32
6.2 Wat kan de school verbeteren?	32
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	34
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	34

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De basisschool van het GO! 'De Cocon' profileert zich als een open, zorgzame en toegankelijke instelling die haar zorg voor kwaliteit en het welbevinden en de betrokkenheid van in- en externe partners hoog in het vaandel voert. Ze had in het verleden af te rekenen met opeenvolgende wissels van directeur en zorgteam. Het schoolteam maakt de laatste jaren een verjonging door. De diversiteit van de leerlingenpopulatie neemt langzamerhand toe. Onder impuls van de huidige directeur en het nieuwe zorgteam maakt de school een positieve doorstart. Het leerlingenaantal stijgt sinds kort onder meer doordat de vervroegde uitstroom is omgebogen.

Op basis van het vooronderzoek van dinsdag 26 mei 2015 bepaalde de onderwijsinspectie de focus die zij tijdens deze doorlichting onderzocht. In de kleuterafdeling ging zij na in welke mate de kleuteronderwijzers voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie de ontwikkelingsdoelen nastreven. In de lagere afdeling onderzocht zij de resultaten van de onderwijzers om voor wiskunde en wereldoriëntatie de eindtermen te bereiken. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de deskundigheidsbevordering en de leerbegeleiding en naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht zij ook een selectie van regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving.

De school voert een participatief beleid dat steunt op in- en externe netwerken en op een herwonnen dynamiek van het team om te zoeken naar de optimalisering van de praktijk. Het management wordt sterk ondersteund door systeembegeleiding bij het planmatig aansturen, opvolgen en ondersteunen van vernieuwingsprocessen. Visieontwikkeling vormt hierbij het uitgangspunt, waarbij nieuwe inzichten groeien die vrij gelijkgericht vorm krijgen in de praktijk. Dit alles heeft een gestructureerd schoolleven en een positieve werksfeer tot gevolg die samen professioneel groeien bevorderen. Het proces van schoolwerkplanning kan aan waarde winnen vanuit doelgerichte reflectie én bijsturing op schoolniveau, waarbij conclusies en verbeterpunten helder worden gesteld.

Het onderzoek naar de onderwijsdoelstellingen wijst uit dat in beide onderwijsniveaus de resultaten van de onderzochte leergebieden aan de verwachtingen van de overheid voldoen. Gegevens over het onderwijsaanbod vormen hiervoor belangrijke indicaties. De school heeft het leerplan wiskunde geïmplementeerd. De invoering van het nieuwe leerplan wereldoriëntatie verloopt geleidelijk, waarbij de domeinen techniek, ruimte en tijd achtereenvolgens aan bod kwamen. Het team heeft nog geen zicht op het vervolgtraject. Voor de verticale samenhang blijft er een duidelijke groeimarge, ondanks groeilijnen en andere initiatieven die onder meer voor tijd, ruimte en techniek op punt worden gesteld en functioneel worden benut. De school breidt het materialenaanbod systematisch uit in relatie tot de leerplannen en stelt handelingsmaterialen voor wiskunde centraal ter beschikking. Een aantal computers zijn aan vervanging toe. Vanuit een werkelijkheidsgericht aanbod en een interactieve aanpak krijgt een visie op wereldgeoriënteerd onderwijs een waarneembare invulling in de praktijk. Het uitstappenbeleid brengt de vertrouwde omgeving op het voorplan, waarbij het schooldomein in toenemende mate wordt benut.

De kleuteronderwijzers baseren zich op de leerplannen om de ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie geïntegreerd, vrij evenwichtig en in toenemende mate bewust na te streven. Het team gaf de aanzet om de volledigheid van het aanbod te bewaken. Vanuit een ervaringsgerichte aanpak zorgen de kleuteronderwijzers voor contexten die uitnodigen tot samen uitproberen en experimenteel zoeken, al kunnen sommige hoeken nog winnen aan functionaliteit. Er is nog werk om het plannings- en observatiesysteem op elkaar af te stemmen en het kindvolgsysteem te optimaliseren om de ontwikkelingsevoluitie van elke kleuter breder en overzichtelijker in beeld te brengen. Het team kan zich bezinnen over het oplossen van schoolse vertraging door - zelfs jonge - kleuters en over eventuele preventieve maatregelen om adequaat in te spelen op kinderen met ontwikkelingsachterstand en om zittenblijven te beperken.

Het team van de lagere afdeling baseert zich op een onderwijsleerpakket om de leerplandoelen en eindtermen voor wiskunde gradueel en evenwichtig te realiseren én doelgericht te evalueren. Ondersteund door de pedagogisch begeleider herschikt de eerste graad doelen en inhoud van het onderwijsleerpakket om leerlijnen in het kader van de leerplanvernieuwing uit te testen. De lagere afdeling heeft nog een groeimarge om het wiskundeonderwijs meer probleemgericht te oriënteren voor alle leerlingen en hen te ondersteunen met zoekstrategieën om wiskundige problemen aan te pakken. Op basis van outputanalyse zet de school acties op om het meten en metend rekenen te optimaliseren, maar voor andere wiskundedomeinen is dat nog minder het geval. Met de ondersteuning van de pedagogische begeleiding passen de onderwijzers het ADI-model (activerende directe instructie) toe om de leerlingen te activeren, op maat te differentiëren en de motivatie aan te wakkeren. Andere actieve werkvormen, zoals het contractwerk, worden echter niet overal even sterk benut om te differentiëren of te remediëren op basis van foutenanalyses.

Om de eindtermen voor wereldoriëntatie te realiseren, baseren de onderwijzers zich op een onderwijsleerpakket dat ze flexibel gebruiken en aanpassen in relatie tot het leerplan. Waardevolle initiatieven op school- en op klasniveau verruimen en verlevendigen het aanbod. Vooral bij de oudere leerlingen komen hierbij ook de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren, sociale vaardigheden en ICT aan bod. Er is nog werk om de volledigheid van het aanbod na te gaan en te garanderen én om het leergebied verder geïntegreerd uit te werken op schoolniveau. Ook de validiteit van de evaluatie is nog een aandachtspunt. Ondanks aanzetten die er zijn, heeft het team nog een weg te gaan om naast feitenkennis ook praktische vaardigheden adequaat te evalueren.

De school wil van haar leerbegeleiding een dynamisch proces maken dat ze voortdurend optimaliseert. Met een planmatige en doelgerichte uitwerking van zorgacties groeien een visie en een aanpak die bijdragen tot een doeltreffend zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid en een positieve zorgcultuur. In beide onderwijsniveaus wenden de leerkrachten observatie- en evaluatiegegevens aan om -vooral voor wiskunde en Nederlands- vormen van differentiatie te organiseren. De lagere afdeling groeit hierbij in een preventieve basiszorg, terwijl de kleuterafdeling op dat vlak duidelijke groeikansen heeft. Rekening houdend met de evoluerende leerlingenkenmerken zet de school momenteel prioritair in op Nederlands. Vanuit de implementatie van het handelingsgericht werken evolueert de school in een planmatige, doordachte en geïntegreerde leerbegeleiding. Ondersteund door heldere afspraken, in- en extern zorgoverleg, een groeiende systematiek in de beeldvorming en flexibele additionele assistentie nemen de leerkrachten – alsnog met nog een wisselende zorggevoeligheid – hun eerstelijnszorg op. Zo worden afgesproken criteria voor het opstellen van handelingsplannen nog niet in alle groepen optimaal toegepast, waardoor sommige kinderen door de mazen van het zorgnet dreigen te glippen.

De school manifesteert zich in toenemende mate als een lerende organisatie. Ze ondersteunt de leerkrachten door verscheidene vormen van interne en externe professionalisering in relatie tot de behoeften van het team. Hoewel leerkrachten de vernieuwingen waarderen, gaan ze door de huidige werkdruk nog schoorvoetend in op het aanbod van individuerende nascholing. Effecten van het nascholingsbeleid die in het nascholingsbeleidsplan zijn vooropgesteld resulteren nog weinig in een doelgerichte evaluatie van het nascholingsbeleid aan zich.

De school onderzoekt en bewaakt haar kwaliteit in belangrijke mate op basis van tevredenheidsonderzoeken bij diverse participanten. Gegeven de krachtlijnen van de eigen schoolvisie verdient het aanbeveling om het welbevinden van de leerlingen verder nauwlettend op te volgen en in sommige groepen te optimaliseren. De school verzamelt daarnaast op verscheidene manieren gegevens over leerprestaties om deze steeds beter te systematiseren in het kader van de interne kwaliteitszorg. De huidige digitalisering van de volgsystemen kan dit proces ondersteunen.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) wijst uit dat er ook op het vlak van preventie- en veiligheidsbeleid en de aandacht voor de uitstraling van de leer- en werkomgeving een nieuwe wind waait sinds de komst van de nieuwe directeur. De school levert sinds kort inspanningen om

risico's en tekorten systematischer op te sporen en aan te pakken. De onderwijsinspectie vertrouwt erop dat de school het preventiebeleid verder zal uitbouwen en de resterende tekorten binnen een redelijke termijn zal wegwerken. Daarom krijgt de school een gunstig advies voor deze erkenningsvoorwaarde.

Het onderzoek naar de overige erkenningsvoorwaarden en regelgeving toont aan dat het schoolteam de onderzochte onderwijsreglementering respecteert. Dit resulteert in een gunstig advies.

De school gebruikt haar autonomie om haar maatschappelijke opdracht te vervullen. Ze gaat door op haar elan vanuit een ambitieus schoolontwikkelingsplan. De veranderende cultuur en de vernieuwingsdynamiek van het nieuwe beleid en het team bieden voldoende garanties voor de verdere kwaliteitsvolle uitbouw van de praktijk en voor een interne kwaliteitszorg die borgt wat goed is en bijstuurt waar nodig.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

- wiskundige initiatie
- wereldoriëntatie

Lager onderwijs - Leergebieden

- wiskunde
- wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

- Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Begeleiding

- Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

Het team van de kleuterafdeling streeft de decretale ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wiskundige initiatie in voldoende mate na. Het doelgericht en evenwichtig thematisch aanbod in relatie tot het leerplan en de ervaringsgerichte aanpak vormen hiervoor belangrijke indicaties. Het gradueel opgebouwde kindvolgsysteem voor wiskundige initiatie en de genormeerde toetsen dragen bij tot een adequate beeldvorming voor dit leergebied en vormen de basis voor gerichte leerbegeleiding.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Vanuit een doelgericht, geïntegreerd en vrij evenwichtig aanbod en een realiteits- en ervaringsgerichte onderwijsaanpak streeft het team van de kleuterafdeling de ontwikkelingsdoelen van het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate na. Het speel- en zoekgedrag en de betrokkenheid van de kleuters vormen bijkomende indicaties die erop wijzen dat de kleuterafdeling aan haar inspanningsverplichting voldoet.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en wereldoriëntatie

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De kleuteronderwijzers gebruiken de leerplannen van de onderwijskoepel als referentiekader om hun onderwijsaanbod te plannen en te verantwoorden. Ze streven zodoende de decretale ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie doelgericht, geïntegreerd en evenwichtig na.

De activiteiten zijn geïntegreerd in thema's, wat de horizontale samenhang tussen de leergebieden en domeinen bevordert. Bij de planning van hun thema's selecteren de kleuteronderwijzers leerplandoelen uit alle leergebieden om evenwicht in het aanbod te verkrijgen. Het evenwicht tussen de onderliggende domeinen bewaken ze veeleer intuïtief. Uit de themaplanningen blijkt dat doelen uit alle domeinen van wiskundige initiatie en wereldoriëntatie systematisch mee vooropstaan.

De kleuteronderwijzers gaan uit van de leerplandoelen en koppelen hieraan gezamenlijke en keuzeactiviteiten in een weekoverzicht. Ook 'routineactiviteiten' zijn in aparte fiches aan het leerplan gerelateerd. De kleuteronderwijzers zijn zodoende bezig zich de leerplandoelen meer en meer eigen te maken en ze in toenemende mate bewust na te streven. Het team heeft nood aan reflectie over de haalbaarheid en de functionaliteit van het groot aantal voorop te stellen doelen en begrippen in de planningsformat.

De school heeft de laatste jaren prioritair ingezet op wiskundige initiatie en wereldoriëntatie. Het leerplan wiskunde is inmiddels in zijn geheel geïmplementeerd. De implementatie van het vernieuwde leerplan wereldoriëntatie verloopt systematisch, waarbij de domeinen techniek, ruimte en tijd achtereenvolgens aan bod kwamen. De school plant op korte termijn een

evaluatie op schoolniveau van deze geïmplementeerde domeinen. De evoluerende leerlingenkenmerken nopen de school er op dit ogenblik toe prioritair in te zetten op de implementatie van het vernieuwde leerplan Nederlands. Ze verschuift daarom de domeinen natuur, mens en maatschappij naar een nog nader te bepalen tijdstip.

De kleuteronderwijzers bewaken de volledigheid van het aanbod op basis van de doelenlijnen van de leerplannen. Na elk thema turven ze de leerplandoelen die aan bod kwamen. Ze doen dit efficiënt door zich te richten op de doelen die naar een gerichte uitwerking vragen binnen de thema's (dominante doelen). Doelen die sowieso frequent aan bod komen tijdens routineactiviteiten zijn al geturfd. Een eerste evaluatie met het team van het turfsysteem is op korte termijn gepland. Er zijn eerste aanzetten om vastgestelde leemten in het aanbod weg te werken.

Meerdere afspraken bevorderen de verticale samenhang in het onderwijsaanbod. De kleuteronderwijzers baseren zich verder op de graduele aanduidingen in het leerplan. Toch hebben ze alsnog weinig (over)zicht op de doelen en inhouden die in de vorige en de volgende groep op het programma staan. Het gevaar op overlapping is hierdoor reëel. Een verdere verkaveling van de leerplandoelen over de opeenvolgende groepen van enerzijds de jongere en anderzijds de oudere kleuters kan de doorgaande lijn verfijnen. Er zijn daarnaast weinig afspraken over de inhoudelijke invulling van gezamenlijke thema's. Leerstoflijnen voor ruimte en techniek, afspraken over het klasbeeld voor dagelijkse tijd, een puzzellijn, een portfolio voor techniek en een groeiboekje voor meten vormen van dit alles duidelijke tegenvoorbeelden. Ze dragen in ruime mate bij tot de inhoudelijke continuïteit.

Het team is er zich van bewust dat het planningssysteem verder samenhangend kan worden uitgewerkt, waarbij doelen, begrippen, hoekverrijking, observaties en evaluatieaspecten meer aan elkaar zijn gelinkt. De streefwoordenschat en de begrippen die de kleuteronderwijzers per leergebied op de themaformats noteren, zijn vrij uitgebreid, wat het intentioneel nastreven bemoeilijkt. De huidige manier van selecteren uit een aangereikt instrument is nog vrijblijvend en weinig transparant, waardoor de kans op hiaten in het aanbod en op didactische vervroeging reëel is. Zowel uit de vaststellingen van de leerkrachten van het eerste leerjaar, als uit de prestaties op genormeerde toetsen in de kleuterafdeling blijkt dat meerdere kleuters nog worstelen met een aantal wiskundige begrippen. Het team maakt daarom in aanzet afspraken om begrippen en woordenschat af te bakenen en gradueel af te stemmen op basis van de leerplannen wiskundige initiatie en wereldoriëntatie.

Doelgericht observeren is beperkt in de themaplanning geïntegreerd. De kleuteronderwijzers reflecteren ook nog weinig over de diepgang waarmee ze de vooropgestelde doelen op groepsniveau hebben nagestreefd.

De visie op wiskundige initiatie zoals die in de ontwikkelingsdoelen en het leerplan vooropstaat, krijgt een concreet waarneembare invulling in de dagelijkse praktijk. De kleuteronderwijzers zorgen voor betekenisvolle contexten die uitnodigen tot samen spelen en zoeken (zandtafel, watertafel, constructiehoek...). De dialoog met de kleuter die het ontdekkingsproces omkadert, spoort aan tot het verwoorden van de rekenhandeling en tot experimenteel zoeken. Hierbij streven de kleuteronderwijzers wiskundige

begrippen, inzichten, vaardigheden en attitudes intentioneel na. Tellen, rangschikken, bouwen, vormen en vergelijken van hoeveelheden... komen herhaaldelijk aan bod in betekenisvolle situaties. Graduele afspraken over rekenhandelingen zoals ordenen, classificeren en seriëren zorgen mee voor een groei in verticale samenhang. Onder meer het begrip conservatie vormt nog een aandachtspunt.

Uit het schoolontwikkelingsplan blijkt dat het team van de kleuterafdeling de reflectie op de eigen hoekverrijking op gang heeft gebracht met het oog op de systematische optimalisering ervan over meerdere jaren. Met de huishoudhoek en de puzzelhoek zijn hiertoe eerste aanzetten gegeven. Dat dit geen overbodige luxe is, blijkt onder meer uit de kansen die er nog liggen om kleuters meer te laten exploreren en experimenteren met meten, wegen, vergelijken, betalen... Zo kan de winkel sterker wiskundig worden geëxploiteerd om reken- en meetvaardigheden gericht na te streven en wiskundetaal veelvuldig te oefenen. Ook de recent ingevoerde groeimeters vragen om optimalisering en verdere afstemming in het gebruik ervan.

De uitvoering van de activiteiten illustreert hoe de domeinen voor wereldoriëntatie een gevarieerde en samenhangende invulling krijgen met de eigen vertrouwde omgeving als uitgangspunt. Er zijn opvallende overeenkomsten in de vormgeving van de praktijk in de verschillende klasgroepen, en in het bijzonder in de parallelklassen. Het thema-aanbod sluit aan bij de leefwereld en de belangstelling van de kleuters. Overal krijgt de fundamentele visie op onderwijzen en ontwikkelen gestalte in de dagelijkse klaspraktijk. Daarbij staat de dynamiek van de kleuter en het ervarend verkennen van zijn omgeving voorop. De zintuiglijke waarneming krijgt hierin een belangrijke plaats met aandacht voor diverse waarnemingsfuncties.

Met een uitnodigend hoeken- en opdrachtenaanbod creëren de kleuteronderwijzers betekenisvolle contexten met rijke leerkansen die het verwerven door de kleuter van een onderzoekende aanpak en een onderzoeksgerichte ingesteldheid bevorderen. Stappenplannen en opdrachtkaarten bevorderen hierbij de zelfsturing. De inbreng van de kleuters is het grootst tijdens de jaarlijks georganiseerde projecten.

Het team volgde enkele jaren terug een intensief traject om het domein techniek te implementeren. De pedagogische begeleider en de techniekcoach zorgden voor aansturing en opvolging van het proces. Ze zetten de kleuteronderwijzers ertoe aan om gespreid over het schooljaar specifieke activiteiten voor techniek te plannen en uit te werken en om over het eigen didactisch handelen te reflecteren. De kleuteronderwijzers konden hierbij rekenen op opvolging, begeleiding en feedback. Ze slagen erin om de verworven inzichten naar de huidige praktijk door te trekken, waarbij ze onder meer het technisch 'gebruiken' en 'maken' in toenemende mate in het aanbod integreren.

De school implementeert het domein ruimte vanuit een visie. De implementatie wordt planmatig aangestuurd door de werkgroep 'pedagogisch-didactisch' en procesmatig ondersteund door de pedagogisch begeleider en door samenwerking in deelteams binnen de scholengemeenschap. Veel aandacht gaat uit naar de verkenning van de ruimte. Hoekenaanduidingen zijn over de groepen heen op elkaar afgestemd, waarbij een groei in abstractie van visuele boodschappen wordt gerealiseerd (van foto naar pictogram met woordbeeld).

Het schoolteam implementeert een uitstappenbeleid om de omringende werkelijkheid op een pedagogisch verantwoorde wijze op de thema's te betrekken. Ze is bezig hiervoor een omgevingsinventaris aan te leggen, waarin ze ook de mogelijkheden die het schooldomein biedt kan opnemen. Expliciete evaluatie op schoolniveau van dit alles is op korte termijn gepland.

Vanuit de prioritaire aandacht voor het domein tijd zijn ook de kalenders gradueel op elkaar afgestemd via overleg, collegiale consultatie en opvolging door de directeur. De kleuteronderwijzers zetten kalenders, daglijnen, zandlopers en andere middelen functioneel in om het tijdsbesef op te bouwen en het tijdsbegrip te verruimen (situeren, volgorde ervaren, beleven van de tijdsduur, vooruit- en terugblikken). In enkele klassen worden de aanwezigheidsborden minder functioneel gebruikt. Het cyclisch karakter van de tijd – met de opeenvolging van dag en nacht – wordt bij de oudste kleuters adequaat gevisualiseerd.

De fundamentele opdracht inzake sociale vaardigheden, waarbij doelen voor het domein mens op het voorplan staan, komt in de praktijk in sterke mate tot uiting. Onder impuls van een werkgroep gaat ook geïntegreerde aandacht uit naar verkeers-, milieu- en gezondheidseducatie. Zo brengen de kleuteronderwijzers op een actieve wijze kennis, vaardigheden en attitudes bij die zijn gericht op afvalpreventie, praktijkgerichte verkeerssituaties en een gezonde levensstijl. Sinds vorig jaar voert de kleuterafdeling een zindelijkheidsbeleid. Bij dit alles betreft de school vaak ouders en externe experts.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De meeste klassen zijn gestructureerd, functioneel en knus ingericht. Er zijn educatieve spelen, software en andere basismaterialen voorhanden, gericht op het verwerven door de kleuters van elementaire wiskundige kennis, begrippen en vaardigheden. Hiertoe behoren relatief veel persoonlijke materialen van de kleuteronderwijzers. De school heeft per klas en per leergebied de materiële uitrusting geïnventariseerd in relatie tot de vereisten van het leerplan. Ze spoort zodoende hiaten op in het schooleigen aanbod om er het aankoopbeleid op af te stemmen. Voor wiskundige initiatie zijn hiertoe al belangrijke stappen gezet.

Globaal mist het team van de kleuterafdeling nog een aantal kansen om bepaalde hoeken doelgericht te verrijken of te benutten in het kader van wereldoriëntatie of wiskundige initiatie. Zo kunnen meerdere boekenhoeken, winkelhoeken en verkleedhoeken (met grote spiegel) nog aan waarde en aantrekkingskracht winnen. De meeste klassen zijn uitgerust met één of twee computers voor de kleuters. Sommige computers zijn echter aan vervanging toe.

Infrastructuur

Het schooldomein vormt een oase van groen en rust die zich leent tot spelen, bewegen, exploreren, experimenteren, ruimtelijk oriënteren, oefenen van verkeerssituaties en genieten van de natuur. De mogelijkheden ervan worden in het kader van het uitstappenbeleid in toenemende mate benut.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De kleuterafdeling ontwikkelt een eigen kindvolgsysteem op basis van gradueel uitgewerkte observatiecriteria in relatie tot de leerplannen. Omwille van de haalbaarheid opteert het team hierbij voor een 'relevante selectie' van leerplandoelen. Ze doet dit systematisch en in samenwerking met de pedagogisch begeleider volgens een meerjarentraject. Omdat tot nu toe enkel het leergebied wiskundige initiatie en het domein ruimte van het leergebied wereldoriëntatie zijn uitgewerkt, is de evaluatiepraktijk alsnog zeer partieel. Daardoor slaagt het team van de kleuterafdeling er nog niet in om de evolutie van kleuters voldoende breed in beeld te brengen.

De observatiegegevens die er al zijn, blijken wel functioneel te zijn voor de leerbegeleiding. Kleuters met zwakkere prestaties komen in aanmerking voor bespreking op het zorgoverleg, extra zorg en periodieke 'hertoetsing'. De onderwijzers van het eerste leerjaar zijn bij het hele ontwikkelingsproces in beperkte mate betrokken. Het ligt in de bedoeling het kindvolgsysteem op termijn te digitaliseren, wat mogelijkheden biedt om de ontwikkelingsevolutie van elke kleuter meer transparant in kaart te brengen. De school plant een tussentijdse evaluatie van het kindvolgsysteem om te borgen wat goed is en bij te sturen waar nodig.

De leerkracht van de jongste kleuters gebruikt een ander observatiesysteem dat naar basisbehoeften peilt.

De zorgcoördinator neemt bij de vijfjarige kleuters een genormeerde toets af om onder meer na te gaan in hoeverre met elke kleuter aan een aantal rekenvoorwaarden is voldaan. Daarnaast neemt ze bij vier- en vijfjarige kleuters een prenumerieke toets af. De resultaten worden nog beperkt gebruikt op het niveau van de kleuterafdeling om het aanbod bij te sturen (bv. conservatie). Ze worden vooral aangewend op het niveau van het kind om de leerbegeleiding te organiseren.

In de weekplanning ontbreken vaak observatiemomenten (O) om na te gaan in welke mate vooropgestelde leerplandoelen door de kleuters zijn verworven. De kleuteronderwijzers noteren wel opvallende observaties in de zorgmappen. Momenteel koppelen ze hun observaties veeleer fragmentarisch aan doelen. Het vormt daarom een uitdaging voor dit team om observaties structureel in het planningssysteem in te bouwen om zo de evaluatiepraktijk af te stemmen op de vooropgestelde doelen en begrippen. De haalbaarheid hiervan hangt samen met het afbakenen van het aantal vooropgestelde (dominante) doelen en begrippen in de themaplanning.

De kleuteronderwijzers etaleren foto's van techniekactiviteiten in het klasbeeld of in een (weinig uitnodigende) techniekmap. Ze benutten daarnaast nog weinig fotomaterialen, themaboekjes of onthoudschriften of -flappen om met de kleuters terug te kijken op voorbije belevingen en de reflectie te stimuleren.

Rapporteringspraktijk

*Interne en externe
communicatie*

De directeur en de leerkrachten stellen zich laagdrempelig en bereikbaar op. Ze informeren de ouders via verscheidene mondelinge en schriftelijke kanalen over het onderwijsaanbod en de vorderingen van de kleuters (bv. online, oudercontacten, ouderbrieven, heen-en-weerschriften).

Begeleiding

Leerbegeleiding

Zorg

Differentiatie is aanwezig in de keuzemogelijkheden voor de kleuter bij het aanbod. De kleuteronderwijzers begeleiden kleuters die moeilijkheden ondervinden met het kiezen. Er zijn evenwel nog mogelijkheden om de zelfsturing vanuit het keuzesysteem sterker te stimuleren. Structurele differentiatie zit onder meer in het klasoverschrijdende puzzelsysteem, waarbij het puzzelaanbod is gegradeerd en de kleuters het puzzeltraject op eigen tempo doorlopen. Daarnaast variëren de kleuteronderwijzers vooral in de groepering, de opdrachten en de materialen. Ze spelen mee in de hoeken om de kleuters van nabij op te volgen en te begeleiden. Rekenzwakke kleuters kunnen rekenen op meer individuele hulp. De kleuteronderwijzers voorzien aangepaste opdrachten en uitbreidingsmaterialen voor sterkere kleuters, waar ze zelfstandig handelend mee aan de slag kunnen gaan. In de kleuterafdeling ligt het accent vooral op de remediëring en minder op preventie. Zo zijn vormen van preteaching er

minder ingeburgerd dan in de lagere afdeling.

De additionele ondersteuning door de zorgcoördinator is flexibel in de groepswerking geïntegreerd. De SES (sociaaleconomische status)-leerkracht doet een gericht aanbod voor de kleuters die moeilijkheden ondervinden.

Naast veelvuldig informeel overleg over kleuters, organiseert de school veertiendaags zorgoverleg tussen de zorg- en de groepsleerkracht over kleuters met ontwikkelingsproblemen. Het overleg is gericht op een handelingsgerichte aanpak vanuit duidelijke besluiten en afspraken, waarbij zo nodig sticordi (stimulerende, compenserende, remediërende, dispenserende)-maatregelen worden genomen. Wanneer kleuters onvoldoende vooruitgang boeken volgens de kleuteronderwijzers, maakt de zorgcoördinator een handelingsplan op.

Sociale en emotionele begeleiding <i>School- en klasklimaat</i>	Groepsafspraken en soepele routines structureren het groepsleven en zorgen voor een geordend en fijn verloop van de activiteiten. Met gevarieerde werkvormen en opdrachten, bijkomende impulsen en veel bemoediging zorgen de kleuteronderwijzers voor een stimulerende leeromgeving die bijdraagt tot het welbevinden en de taakgerichtheid van de kleuters.
Loopbaanbegeleiding	Het gebeurt dat kleuters dubbelen en zelfs van bij de jongste kleuters een schoolse vertraging oplopen, naar verluidt om te vermijden dat deze kinderen geconfronteerd worden met 'falen'. Het vormt een uitdaging voor de school om vanuit preventie en differentiatie voldoende in te spelen op de verschillen in ontwikkelingssnelheid en op specifieke ondersteuningsbehoeften van de kleuters met ontwikkelingsvertraging. Het is belangrijk om zich hierover telkens weer te bezinnen en de voor- en nadelen van zittenblijven tegen elkaar af te wegen, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de kleuter.

3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied wiskunde in voldoende mate. Vanuit een gradueel en vrij evenwichtig aanbod, een groeiend materialenaanbod, actieve werkvormen en een preventieve basiszorg worden de leerlingen ondersteund om de nodige wiskundige basiscompetenties te verwerven. Het team van de lagere afdeling investeert in een aantal vernieuwingsacties om de kwaliteit van het wiskundeonderwijs te optimaliseren.

Curriculum Onderwijsaanbod <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Samenhang</i> <i>Brede harmonische vorming</i> <i>Actief leren</i>	Voor de planning en invulling van het onderwijsaanbod voor wiskunde baseren de onderwijzers zich op eenzelfde onderwijsleerpakket. Vanuit de toets aan het leerplan gaan ze kritisch om met dit pakket: ze voeren aanpassingen door en maken afspraken om doelen en inhouden onderling door te schuiven. De onderwijzers van het eerste en het tweede leerjaar testen in samenwerking met de pedagogische begeleiding en een andere school het nieuwe leerplan uit. Ze ontwikkelen zodoende andere leerlijnen, waarbij doelen en inhouden van het onderwijsleerpakket over de beide leerjaren worden herschikt. De wijzigingen betreffen vooral het domein getallen (met inbegrip van bewerkingen) en klokkezen. De verticale samenhang komt hierdoor evenwel niet in het gedrang.
---	--

In hun planningsdocumenten stellen de onderwijzers consequent een haalbare selectie van leerplandoelen voorop die ze naar de lessituatie concretiseren. Ze baseren zich daarbij op de leerlijnen van verschillende domeinen in het leerplan. Op die wijze maken ze zich de leerplandoelen eigen en gaan ze er in toenemende mate doelbewust mee om. Dit alles biedt bijkomende garanties voor een volledig, gradueel en vrij evenwichtig aanbod in relatie tot het leerplan.

Meerdere onderwijzers gaan dit meer en meer ook zelf na door het onderwijsleerpakket te vergelijken met het leerplan of via de doelenregistratie in een elektronische agenda. Het team plant een eerste evaluatie van het gebruik van deze agenda.

De wiskundeactiviteiten getuigen van een doelgerichte aanpak. De meeste onderwijzers gebruiken gevarieerde werk- en instructievormen om de leerlingen actief bij het onderwijsleerproces te betrekken. Ze knopen aan bij de leefwereld en de voorkennis van de leerlingen. Ze gebruiken materialen om de inhoud te concretiseren of aan realistische contexten te koppelen. De meesten gebruiken een functionele vraagstelling om de leerlingen zoveel mogelijk zelf wiskundige principes te laten ontdekken of af te leiden.

De onderwijzers gaan vaak uit van een realistische probleemstelling en koppelen er met de leerlingen ook consequent naar terug. Het team heeft nog een groeimarge in het creëren van kansen voor de leerlingen om zelfstandig of in interactie met elkaar op zoek te gaan naar oplossingen voor wiskundige problemen. De zwakkere rekenaars krijgen de minste kansen om met rekenverhalen te werken, terwijl vooral deze leerlingen behoefte hebben aan strategieën om problemen aan te pakken. Voor hen vallen rekenverhalen vaak weg in de ADI(activerende directe instructie)-lessen en tijdens remediërmomenten. De beperkte aandacht voor strategieën en probleemoplossende vaardigheden is een mogelijke verklaring voor de mindere resultaten op externe toetsen.

Vanuit een kritische kijk op de eigen leerlingenresultaten heeft de school ingezet op automatisering en hoofdrekenen. Onder impuls van een werkgroep werkt ze planmatig aan de opwaardering van het meten en metend rekenen. Afspraken over het gebruik van referentiematen en over een groeiboekje rond verschillende aspecten van metend rekenen (tijd, lengte, gewicht, inhoud, geldwaarden...) bevorderen de verticale samenhang in de meeste klassen. Op dit ogenblik zijn meetcircuits in opstart om de activiteiten voor meten meer doe-gericht te oriënteren.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De school investeert in de uitbouw van een orthotheek. Ze stelt verdiegings- en handelingsmaterialen ter beschikking om de implementatie van vernieuwingsinitiatieven te ondersteunen (bv. diverse meetinstrumenten).

Meerdere onderwijzers voorzien voldoende herhalings-, oefen- en automatiseringskansen, onder meer door de inschakeling van ICT-toepassingen (informatie- en communicatietechnologie). De klaslokalen zijn functioneel ingericht. De onderwijzers maken gepast gebruik van digitale borden. Leerlingen die er behoefte aan hebben, vinden houvast in een aantal referentiekaders in het klasbeeld. Voor heuristieken en getallenassen zijn er nog leemten in de doorgaande lijn. Met het invoeren van groeimeters en referentiematen is de school van in de kleuterafdeling bezig groeilijnen voor metend rekenen te implementeren en op punt te stellen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Voor hun evaluatiepraktijk baseren de onderwijzers zich in hoofdzaak op methodegebonden toetsen om de vorderingen voor wiskunde op een doelgerichte en vrij evenwichtige wijze na te gaan. Ze brengen hierin op een verantwoorde wijze de nodige aanpassingen aan. In de eerste graad gebeurt dit op basis van de nieuwe leerlijnen. In overleg met de pedagogisch begeleider liggen er plannen om het metend rekenen vooral praktijkgericht te evalueren

door middel van concrete opdrachten en materialen. Alle onderwijzers maken foutenanalyses gericht op bijsturing van het aanbod of op remediëring van zwakkere prestaties op kind- en op groepsniveau. Voor deze analyses doen ze een beroep op het beschikbare materiaal in het onderwijsleerpakket. Sommige onderwijzers vinden dat het minimumcriterium dat het onderwijsleerpakket vooropstelt te hoog ligt. Daarom leggen ze de lat soms wat lager. Daardoor bestaat echter het risico dat ze mindere prestaties niet (tijdig) opmerken waardoor deze leerlingen door de mazen van het zorgnet dreigen te glippen.

De school maakt ook gebruik van methode-onafhankelijke externe toetsen, zoals een centrale eindtoets en een leerlingvolgsysteem voor wiskunde om een zicht te krijgen op de leerprestaties en leerwinst. Jaar na jaar neemt ze met het zesde leerjaar deel aan centrale toetsen voor wiskunde. Ze beschikt enkel over de resultaten van het vorige schooljaar en heeft bijgevolg nog niet voldoende representatieve gegevens om er betrouwbare conclusies aan te koppelen. In het kader van de systeembegeleiding analyseert ze in samenwerking met de pedagogisch begeleider de resultaten tot op itemniveau. Ze vergelijkt de eigen scores met die van de referentiegroep. Ze stelt daarbij ook een eigen richtnorm voorop. Het is de vraag waarop die vaste norm dan wel is gebaseerd en of de school hierdoor niet voorbijgaat aan de relatieve moeilijkheidsgraad van de verschillende toetsen. Ook van het vergelijken van percentages over meerdere schooljaren zonder rekening te houden met de verschillen in moeilijkheidsgraad kan de relevantie in vraag worden gesteld.

Met het oog op de signalering van wiskundeproblemen maakt de school gebruik van genormeerde toetsen van een Nederlands leerlingvolgsysteem. Het team gebruikt de resultaten vooral op het niveau van de leerling om de leerbegeleiding te organiseren, maar brengt de leerwinst of evolutie nog niet in kaart. De school reflecteert te weinig kritisch over de discrepantie die er bestaat tussen de resultaten op de volgsysteemtoetsen en de rapportcijfers voor wiskunde. Ze staat voor de opdracht deze volgsysteemtoetsen inhoudelijk met het feitelijke aanbod te vergelijken. De school maakt voor deze toetsen nog geen foutenanalyses, terwijl ze dat voor spelling wel uitvoerig doet. De digitalisering van het leerlingvolgsysteem is in ontwikkeling om de evolutie in de prestaties op leerling- en op groepsniveau over meerdere jaren op te volgen. De school wil zodoende op termijn over voldoende gegevens beschikken om er op schoolniveau de eigen onderwijskwaliteit gefundeerd mee te beoordelen en te verbeteren.

Resultaten op al deze interne en externe toetsen liggen in dezelfde lijn en stemmen tot nadenken. De school neemt een aantal maatregelen tot bijsturing. Ondanks mindere prestaties die er voor alle domeinen zijn, focust de school op dit ogenblik vooral op acties voor meten en metend rekenen. Resultaten van oud-leerlingen in het secundair onderwijs worden slechts in aanzet verzameld.

De onderwijzers geven in de loop van de activiteiten terugkoppeling aan de leerlingen. Tijdens de feedbackfase van de les koppelen ze consequent terug naar probleemsituaties die bij de aanvangsfase van activiteiten zijn vooropgesteld. Ze kijken met de leerlingen terug op wat ze hebben geleerd. Ze reflecteren – in de ene groep al meer dan in de andere – met de groep over gevonden oplossingen en gevolgde werkwijzen. Ze grijpen hierdoor kansen aan om bij de leerlingen een kritische ingesteldheid aan te wakkeren tegenover de eigen inbreng en die van anderen.

Rapporteringspraktijk

*Evenwichtig en volledig
Interne en externe
communicatie*

Het streven naar meer een betere afstemming van het aanbod en de evaluatiepraktijk op de verschillende domeinen van het leerplan weerspiegelt zich in de nieuwe rapportstructuur die door de kerngroep 'rapporteren' is ontwikkeld. In de praktijk wordt over het domein 'problemen oplossen' in meerdere groepen echter nog weinig systematisch gerapporteerd. Het rapport vormt de basis voor oudercontacten en –gesprekken. Met een puntenquotering en een ruime verbale terugkoppeling informeren de onderwijzers de ouders over de vorderingen van hun kinderen en wat deze in de voorbije periode concreet hebben verworven.

**Begeleiding
Leerbegeleiding**

*Beeldvorming
Zorg*

De lagere afdeling opteert voor een brede zorgaanpak waarin de remediëring een plaats krijgt, maar de nadruk op preventie ligt. De onderwijzers variëren in de werkvormen om de leerlingen te activeren en om te differentiëren. De wijze waarop het contractwerk gedifferentieerd is uitgewerkt, is leerkrachtafhankelijk. De link met de foutenanalyse is niet overal even duidelijk, wat vragen oproept over de gerichtheid van de remediëring. Daarnaast benutten de onderwijzers de mogelijkheden voor niveau- en tempodifferentiatie die in het onderwijsleerpakket zijn ingebouwd.

Om de zorgvisie gelijkgericht in de praktijk te integreren en de leerlingen te motiveren gebruikt het team het ADI-model voor wiskunde. Dit wordt gekenmerkt door korte en heldere klassikale instructie, ondersteund door pre-instructie en gevolgd door differentiatie in de groepering op basis van de vastgestelde beginsituatie (verlengde instructie, inoefening, uitbreiding). De onderwijzers schakelen hierbij verdiepings- en handelingsmaterialen en 'mini-meesters en –juffen' in. Het model is enkele jaren geleden geïmplementeerd met ondersteuning van de pedagogisch begeleider. Gerichte opvolging en terugkoppeling door de directeur draagt bij tot een vrij gelijkgerichte vormgeving van de ADI-lessen in de praktijk, al neemt de instructiefase soms nog proportioneel veel lestijd in beslag. De onderwijzers kunnen hun gedifferentieerde onderwijsaanpak ook nog sterker naar de evaluatiepraktijk doortrekken.

Net zoals in de kleuterafdeling berust de additionele hulpverlening op duidelijke afspraken vanuit het zorgoverleg. Ze verloopt in hoofdzaak vraaggestuurd met verscheidene vormen van klasinterne en klasexterne assistentie. De zorgcoördinator werkt systematisch met leerlingen voor wie een handelingsplan is opgemaakt. Volgens het zorgbeleidsplan wordt zo'n handelingsplan opgemaakt voor leerlingen die bij de leerlingvolgsysteemtoetsen in de onderste normcategorieën zitten, wat niet helemaal strookt met de realiteit. Het is evenmin duidelijk waarom voor sommige van deze leerlingen de zorgmap nog quasi leeg is. Dit illustreert dat de signalering van risicoleerlingen voor wiskunde momenteel nog niet waterdicht is. Leerlingen met leerstoornissen kunnen rekenen op zorgvuldig uitgeselecteerde sticordi-maatregelen. Daarnaast voorziet het team curriculumdifferentiatie voor leerlingen met grote wiskundeachterstanden. De school kan verantwoorden waarom enkele leerlingen hierbij ver teruggaan naar een lagere groep. Leerlingen die meer uitdaging nodig hebben, worden klasintern opgevangen en begeleid met aangepaste materialen.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate. Het doelgericht onderwijsaanbod in relatie tot het leerplan, de groei in verticale samenhang, de realiteitsgerichte en interactieve onderwijsaanpak en waarneembaar leerlingengedrag vormen hiervoor belangrijke indicaties. Vanuit het schoolontwikkelingsplan en een actieplan maakt het team van de lagere afdeling werk van de verdere 'verbreding' van het aanbod en de evaluatiepraktijk.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De school implementeert het vernieuwde leerplan wereldoriëntatie planmatig, systematisch en doelgericht vanuit een visie die naar het team is geduid. Na de implementatie van het domein techniek en het afstemmen van tijdsaders bestudeert de school op dit ogenblik het domein ruimte. Uit het schoolontwikkelingsplan blijkt dat de school hierna het implementatietraject tijdelijk onderbreekt om prioritair te focussen op het leerplan Nederlands. Het is niet duidelijk voor het team wanneer de school de draad opnieuw zal opnemen met de studie van de domeinen natuur, mens en maatschappij.

Om de leerplandoelen te realiseren baseren de onderwijzers zich in eerste instantie op een onderwijsleerpakket dat de ruggengraat vormt voor de planning van het onderwijsaanbod. Het wordt flexibel gebruikt, waarbij eigen inbreng van de onderwijzers mogelijk blijft of nieuwe inhoud in eigen thema's worden verwerkt. Uit het beleidsplan blijkt dat het team in het verleden al initiatieven ondernam om het eigen aanbod te relateren aan het leerplan. Dit heeft geleid tot een aantal aanpassingen in het aanbod en tot het doorschuiven van sommige leerhouden naar andere leerjaren. Op schoolniveau is er nog werk om na te gaan of het huidige aanbod dekkend is voor de leerplandoelen en om de verticale samenhang verder te verfijnen tot vloeiend doorgaande lijnen. Het team is bezig deze oefening te maken door de recente invoering van een elektronische agenda.

In de dagplanning stellen de onderwijzers leerplandoelen voorop, die ze concretiseren naar de specifieke lessituatie. Soms selecteren ze een vrij groot aantal doelen, wat vragen oproept over de functionaliteit ervan. De thematische aanpak wisselt af met functionele domeinspecifieke instructie. Soms zijn thema's vrij domeinspecifiek, waardoor het aanbod het multiperspectieve karakter mist zoals dat in het leerplan vooropstaat. Toch zijn er – in de ene groep al meer dan in de andere – positieve aanzetten om onderwerpen meer en meer te verkennen vanuit verscheidene opvoedingsdimensies. De horizontale samenhang is het sterkst in de thema's die vanuit de leerlingen komen en in de meerdaagse extramurosactiviteiten.

Hoewel er voor de planning en de bewaking van het aanbod nog een weg is te gaan, krijgt de fundamentele visie op wereldgeoriënteerd onderwijs in groeiende mate gestalte in de praktijk. De onderwijzers gebruiken gevarieerde werk- en groeperingsvormen met veel leer- en exploratiekansen en met gebruik van verscheidene bronnen (waarnemen, opzoeken, interviewen, experimenteren...). De vertrouwde omgeving wordt hierbij in toenemende mate als uitgangspunt genomen. Daarbij gaat veel aandacht uit naar het stimuleren van de beleving en de verwondering. Hierdoor groeit een onderzoekende aanpak die het verwerven van kennis, vaardigheden en attitudes bevordert. Vooral bij de oudere leerlingen vinden strategieën voor informatieverwerving en -verwerking hun toepassing in betekenisvolle contexten. Daarbij is er ook aandacht voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren en ICT. Voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen sociale vaardigheden en een aantal

leerplandoelen uit het domein mens binnen wereldoriëntatie werkt het team aan een schooleigen planning voor de leerlingen van de tweede en de derde graad. Ze doen dit op basis van aanvullende activiteiten in een doorschuifstelsel. De onderwijzers van het tweede leerjaar baseren zich op een methodiek die gericht is op de verschillende relatiewijzen.

De school implementeert momenteel het domein ruimte vanuit een visie. De onderwijzers worden ondersteund door de werkgroep 'pedagogisch-didactisch', de pedagogisch begeleider en schooloverstijgende consultatie. Ruimtekaders zijn over de hele lijn op elkaar afgestemd. De school ontwikkelt een uitstappenbeleid conform het leerplan, waarbij ze zoekt naar passende verkenningmogelijkheden in de omgeving. De onderwijzers inventariseren voor ruimte hun aanbod per leerjaar om op schoolniveau de volledigheid ervan na te gaan in relatie tot het leerplan.

De implementatie van het domein techniek is ongeveer op dezelfde wijze verlopen. Het hele proces is doorlopen en afgerond. De pedagogisch begeleider en de techniekcoach zorgden voor aansturing en opvolging van het proces. De leerplanvisie krijgt op dit ogenblik een vrij gelijkgerichte invulling in de praktijk, waarbij onder meer het technisch 'gebruiken' en 'maken' en het werken met stappenplannen een duidelijke plaats krijgen. De onderwijzers brengen hun techniek aanbod in kaart in een portfolio die ze jaarlijks mee doorgeven naar het volgende leerjaar. Dit bevordert de inhoudelijke continuïteit. Het team heeft echter weinig zicht op de volledigheid van haar techniek aanbod ten opzichte van de leerplandoelen en eindtermen.

De aandacht voor concrete weerwaarnemingen vormt een rode draad doorheen de hele school. In de meeste groepen is er ook systematische aandacht voor de actualiteit. Onder impuls van de werkgroep natuur-verkeer-gezondheid neemt het team waardevolle initiatieven op schoolniveau rond onder meer natuur, democratische opvoeding en verkeers-, gezondheids- en milieueducatie die het aanbod verruimen. Ze zijn in belangrijke mate gericht op het bijbrengen van vaardigheden en op attitudevorming die zijn gerelateerd aan het leerplan (bv. voetgangers- en fietsbrevetten). Hierbij werkt de school veelal samen met externe partners. De leerlingenraad biedt impulsen voor de maatschappelijke weerbaarheid en de mondigheid van de leerlingen. De school is meermaals gehonoreerd met het MOS(Milieuzorg Op School)-logo.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De school heeft het materialenaanbod geïnventariseerd en vult het geleidelijk aan in relatie tot het leerplan. Op termijn wil ze deze materialen meer centraal beschikbaar stellen, zoals dat voor wiskunde al gebeurt. De onderwijzers gebruiken gevarieerde instructiematerialen. Transfergerichte leermiddelen, zoals woordenboeken, atlanten, naslagwerken, digitale borden en andere ICT-mogelijkheden worden instructieversterkend en onderzoeksondersteunend gebruikt. Uit gesprekken blijkt echter dat meerdere computers zijn verouderd of niet naar wens functioneren, wat de methodische aanpak van het brongebruik negatief kan beïnvloeden. De school staat voor de opdracht om voor dit probleem een afdoende oplossing te zoeken.

De school legt een infotheek aan in het kader van het uitstappenbeleid. Wereldoriëntatie geraakt geleidelijk sterker in het hoekenaanbod geïntegreerd (hoekenbox), waarbij ook het technisch handelen een plaats krijgt binnen verscheidene toepassingsvelden. Goede praktijk zit in de tijds- en ruimtekaders

die conform het leerplan gradueel zijn uitgewerkt over de hele lijn. De plaats en de functionaliteit ervan zorgen ervoor dat de domeinen tijd en ruimte steeds sterker in het aanbod raken geïntegreerd. Voor verkeersopvoeding ontwerpt het team -onder meer onder impuls van een werkgroep- wandplaten met relevante verkeersborden.

Infrastructuur Niet in alle klassen gaat evenveel aandacht uit naar het benoemen en verzorgen van planten of dieren en het waarnemen en opvolgen van de ontwikkelingsevolutie ervan. Wel wordt het schooldomein hiervoor in toenemende mate benut (bv. vlindertuin, zonnebloemen...). Het domein brengt een waardevol stuk echte natuur in de school. Ouders maar ook leerlingen staan mee in voor het onderhoud van de vlindertuin, wat bijdraagt tot het respectvol omgaan en genieten van natuur. De school is zelfs bezig het domein als speel- en onderzoeksruimte uit te breiden en consulteert daarbij de leerlingenraad. Dit alles biedt heel wat perspectieven om doelen van verschillende leergebieden en domeinen meer en meer samenhangend te realiseren (zaaien, planten, schatten, meten, materialen gebruiken, groeiprocessen opvolgen, tijdsduur beleven...).

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Gericht op bijsturing

De school neemt jaarlijks deel aan centrale eindtoetsen voor wereldoriëntatie, inclusief de praktische proeven. Ze analyseert de resultaten in samenwerking met de pedagogische begeleiding en gebruikt de gegevens om er actiepunten aan te koppelen. De mindere resultaten voor de domeinen natuur en maatschappij kenden nog geen vertaling in gerichte verbeteringsacties.

Of de school met de leerlingen de leerplandoelen realiseert, gaat ze niet ten volle na. De onderwijzers gebruiken methodegebonden en eigen toetsen om de vorderingen van de leerlingen op te volgen. Ze peilen hiermee vooral naar feitenkennis en op papier te toetsen vaardigheden. Uit documentenanalyse blijkt dat de domeinen niet evenwichtig worden getoetst. Ook de vooropgestelde doelen worden fragmentarisch geëvalueerd. De validiteit van de evaluatie vormt bijgevolg nog een aandachtspunt.

De school is zich hiervan bewust en zet eerste stappen in het kader van het breed evalueren, waarbij ze een visie heeft ontwikkeld, beoogde effecten heeft geëxpliciteerd en nieuwe evaluatievormen heeft geïntroduceerd. Ze inspireert zich hierbij op haar evaluatiepraktijk voor muzische vorming én voor techniek. Er zijn waardevolle aanzetten om met de leerlingen te reflecteren op resultaten en processen. De reflectie kan echter nog aan diepgang winnen.

De toepassing van deze alternatieve evaluatievormen (observatie, peerevaluatie, zelfevaluatie...) in de praktijk vormt voor het team nog een leerproces. Het team heeft nood aan vorming, ondersteuning én leren van elkaar om de evaluatiepraktijk sterker in het onderwijsleerproces te integreren, waarbij praktische vaardigheden en attitudes doelgericht worden geëvalueerd op basis van vooropgestelde criteria. Ook de leerlingen kunnen actiever in het evaluatieproces worden betrokken.

Rapporteringspraktijk
Evenwichtig en volledig
Interne en externe
communicatie

De rapportering over wereldoriëntatie getuigt van een hoge feedbackwaarde. Hoewel de onderwijzers per rapport met één globaal cijfer rapporteren over wereldoriëntatie, geven ze in hun verbale feedback wel een beschrijving van de beheersing van getoetste doelen uit de verschillende domeinen. Het team van de lagere afdeling heeft echter weinig zicht op de mate waarin de domeinen van het leergebied evenwichtig vertegenwoordigd zijn in de evaluatie- en rapporteringspraktijk.

De aanzetten die er zijn tot breed evalueren weerspiegelen zich reeds in de rapportering. Waardevol zijn de inspanningen die alle onderwijzers leveren om in

het rapport ook informatie te verschaffen over de beheersing van alle leergebiedoverschrijdende eindtermen.

Begeleiding	Voor het leergebied wereldoriëntatie zijn er alsnog weinig initiatieven genomen
Leerbegeleiding	in het kader van de beeldvorming en de leerbegeleiding. Differentiatie zit
<i>Beeldvorming</i>	enigszins in de heterogene groepering, de individualisering van kinderen die
<i>Zorg</i>	moeilijkheden ondervinden of het zorgen voor extra opdrachten voor kinderen die meer uitdaging nodig hebben.
	Het team heeft ook weinig aandacht voor de remediëring van basisvaardigheden.
	Het vormt nog een uitdaging om vanuit visieontwikkeling op de functie van evaluatie de opvolging van de leerlingen te versterken door ook voor wereldoriëntatie zorgverbredende aspecten uit te werken.
Sociale en emotionele begeleiding	De onderwijzers geven te kennen dat ze het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen als belangrijke voorwaarden tot leren centraal stellen. Via
<i>School- en klasklimaat</i>	activerende werkvormen, flexibele groeperingsvormen en andere preventietechnieken (bv. sociogrammen) zorgen ze voor een leeromgeving die de betrokkenheid van de leerlingen gunstig beïnvloedt. Resultaten van een bevraging naar het welbevinden van de leerlingen in de bovenbouw vragen echter om een sterke opvolging. De school neemt dit ter harte en neemt maatregelen om hierop te reageren. Ze beschouwt het als een prioritaire opdracht om de ontwikkeling hiervan van nabij op te volgen.
Kwaliteitszorg	Het schoolteam beschikt specifiek voor wereldoriëntatie over een actieplan dat is opgestart in 2010 en over meerdere jaren loopt. Dit actieplan bevat doelen, acties, vooropgestelde resultaten, een timing en evaluatie. De evaluatie is evenwel nog niet diepgaand gebeurd en beperkt zich tot een opsomming van een aantal realisaties. Het bevat geen kritische analyse van de acties en hun effecten.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Met de komst van de huidige directeur worden de eerste stappen gezet om een systematisch georganiseerd preventiebeleid op te zetten. In het verleden vonden de nodige controles en rondgangen door interne of externe diensten niet regelmatig of tijdig plaats. Daardoor was er te weinig systematiek in de opsporing van risico's en de beheersing van tekorten. De preventieadviseur van de scholengroep is overbelast waardoor zij onmogelijk alle schooldomeinen adequaat kan beheren. De directeur en de technicus van de school leveren gewaardeerde inspanningen om de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne mee op te volgen en te optimaliseren. Er is een toenemende waakzaamheid voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving. Sinds dit schooljaar wordt ook het personeel actief bij het BVH-beleid betrokken door de oprichting van een basiscomité. Stilaan ontstaat een cultuur waarbinnen iedereen zich aangesproken voelt om op zijn niveau bij te dragen aan de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Uit de actieplannen en de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst en de externe dienst, blijkt dat de school werk maakt van opgemerkte tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid, gezondheid en hygiëne. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting gedeeltelijk opgelost. Wat nog moet verbeteren, is in de planning voorzien. Voorbeelden daarvan zijn de plaatsing van gasdetectoren, de inrichting van een EHBO-lokaal, en de vervanging van de ramen in de lagere afdeling, de harmonicadeuren in de kleuterafdeling en de sanitaire installaties in het hoofdbouw.

De vaststellingen in de documenten van deskundigen stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte. Aanvullend stelt de inspectie een aantal aandachtspunten op het vlak van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving vast. Hoewel de school de speelplaats van de kleuterafdeling en speel- of sportterreinen van de lagere afdeling recent heeft

heraangelegd, is er op het schooldomein nog risico op valgevaar. Op enkele plaatsen zijn er sporen van vochtinsijpeling die verdere opvolging verdienen. De houten ramen in de kleuterafdeling hebben een onderhoudsbeurt nodig. De gymzaal is tamelijk klein en zorgt voor geluidshinder voor de klassen in hetzelfde gebouw doordat ze rechtstreeks uitgeeft op de gang. Enkele materialen voor lichamelijke opvoeding zijn aan herstelling of vervanging toe. In de kleuterafdeling is het sanitair voor leerlingen en personeel niet gescheiden. De school onderneemt momenteel de nodige stappen om de vervallen milieuvergunning te vernieuwen.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne omwille van de groeiende systematiek waarmee de school tekorten opspoort en wegwerkt. Sinds de komst van de nieuwe directeur is er een sterk toegenomen aandacht voor de veiligheid en verfraaiing van de leer- en werkomgeving. Ze waakt over de realisatie van (tussentijdse) oplossingen en werkt proactief. Daarom vertrouwt de onderwijsinspectie op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken en het preventiebeleid verder uit te bouwen.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

Doelgerichtheid De school evolueert in haar professionaliseringsbeleid vanuit een visie. Ze expliciteert haar uitgangspunten en verantwoordt haar keuzes in het nascholingsbeleidsplan. Deskundigheidsbevordering wordt door het team gezien als een middel om de organisatorische werking van de school te optimaliseren en het functioneren van de leerkrachten te verbeteren met het oog op een kwaliteitsvolle begeleiding van de kinderen.

In het nascholingsbeleidsplan gaat de school uit van doelstellingen op korte en lange termijn. De doelgerichtheid kan verder worden uitgewerkt op school-, leerkracht- en kindniveau. Uit de vooropgestelde doelen blijkt dat de school de teamleden geleidelijk sterker wil motiveren tot het volgen van nascholing. Het intern leiderschap wil momenteel veeleer stimuleren dan dwingende verwachtingen stellen, omdat de directeur het niet opportuun vindt om in de huidige inhaalfase al te veel bijkomende druk op de schouders van de leerkrachten te leggen.

Daarnaast opteert de school ervoor om haar deskundigheidsbevordering uit te bouwen op basis van de behoeften van het team. Ze inventariseert daarom haar streef- en knelpunten die vanuit zelfbevraging en externe feedback aan de oppervlakte komen. Ze hanteert een aantal criteria om tot prioriteitstelling te komen en haar keuzes te verantwoorden. Aandachtspunten in het kader van de lopende systeembegeleiding vormen hiervoor op dit ogenblik een sterk bepalende factor. Zo legt de school in overleg met de pedagogisch begeleider studiedagen vast op basis van het schoolontwikkelingsplan.

Ondersteuning De directeur en de zorgcoördinatoren staan in voor de coördinatie en uitbouw van de deskundigheidsbevordering. De directeur draagt daarbij de eindverantwoordelijkheid. Vanuit het gevoerde beleid ondersteunt het intern leiderschap het team met verscheidene vormen van professionalisering zoals aanvangsbegeleiding, gezamenlijke en individuele nascholing, (zorg)overleg, interne inhoudelijke kern- en werkgroepen, coaching en externe netwerking. Teamgerichte nascholing is in belangrijke mate gekoppeld aan lopende schoolprioriteiten en noden van het team. Gezamenlijke vormingen vinden onder meer opvolging in formeel overleg om de vernieuwingen in de praktijk te implementeren.

In het nascholingsbeleidsplan vinden de leerkrachten heldere afspraken over procedures en documenten. Ze ontvangen tijdig informatie over het nascholingsaanbod waardoor ze voldoende kansen krijgen om die vorming te volgen waar ze voor kiezen. Ze dienen hun keuzes te motiveren. Hoewel individugerichte nascholing – onder meer vanuit het functioneringsoverleg – beleidsmatig wordt gestimuleerd, gaan veel leerkrachten alsnog weinig op het aanbod in. Er is nochtans nood aan bijkomende vorming met betrekking tot bepaalde vernieuwingen (bv. breed evalueren). Leerkrachten schrijven het beperkt aantal individuele vormingen toe aan de beperkte ademruimte die ze momenteel ervaren door de vele lopende verbeteringstrajecten en –acties. Via multiplicatie wordt gevolgde individuele nascholing verruimd naar het team (bv.

techniekcoach, schriftelijke informatie wordt verzameld in de nascholingsmap).

De school ontwikkelt zich in aanzet als een lerende organisatie door goede praktijk en verschillen in de onderwijsaanpak bespreekbaar te stellen op schoolniveau. Ook vanuit systematisch zorgoverleg, sterke parallelwerking in de meeste leeftijdsgroepen, overleg in deelteams en waardevolle aanzetten tot hospiteren (bv. techniek, tijdsadders) benut de school kansen om te leren van elkaar.

Vormen van externe netwerking maken deel uit van de schoolcultuur en dragen bij tot de professionalisering van het team. De systeembegeleiding is op vraag van de directeur verder doorgetrokken. De school doet daarbij geregeld een beroep op de pedagogisch begeleider om vernieuwingen te introduceren, mee richting te geven en vaak ook op te volgen en te coachen. Hierdoor zet de school belangrijke stappen in samen professioneel groeien. Het intern leiderschap vindt ondersteuning in overlegplatforms op het niveau van de scholengemeenschap. De scholengemeenschap organiseert soms 'collegagroepen' waarbij leerkrachten van dezelfde leeftijdsgroepen over het muurtje kijken door over de schoolgrenzen heen ideeën uit te wisselen rond pedagogisch-didactische items.

Doeltreffendheid De vele professionaliseringsinitiatieven hebben een waarneembare impact op de praktijk. Wat nu die impact als zodanig inhoudt, komt op schoolniveau occasioneel ter sprake. De leerkrachten motiveren hun vraag naar nascholing en vullen een evaluatiefiche in. Dit helpt het intern leiderschap om de nascholing te evalueren naar inhoud, procedure, budgettering en om een jaarverslag over de nascholing op te maken. Effecten van het nascholingsbeleid aan zich worden echter nog in beperkte mate in kaart gebracht om het nascholingsbeleid doelgericht te evalueren met het hele team.

Ontwikkeling Het is duidelijk dat in de school een cultuur groeit die een verdere kwaliteitsvolle uitbouw van de deskundigheidsbevordering mogelijk maakt. De school investeert in de optimalisering van de schoolorganisatie met het oog op een sterkere realisatie van de interne kwaliteitszorg.

Meerdere initiatieven illustreren de aanwezige vernieuwingsdynamiek. Zo participeert het team van de lagere afdeling actief aan een experiment van de pedagogische begeleidingsdienst om nieuwe leerlijnen voor wiskunde uit te werken en te testen in het kader van leerplanvernieuwing. Het team beseft bovendien dat er op onderwijskundig vlak op meerdere terreinen een stevige inhaalbeweging nodig was. Het legt daarom de nodige veranderingsbereidheid aan de dag om samen werk te maken van de vele prioriteiten in het schoolontwikkelingsplan.

De school wil de noden van het team of van individuele leerkrachten steeds beter in kaart brengen om het professionaliseringsbeleid er zo sterk mogelijk op te enten. Zo voelt ze de nood aan om leerkrachten bij te scholen inzake ICT. Ze wil inzetten op individuele expertise en op talenten om die zoveel mogelijk te benutten voor het collectief (bv. ICT).

4.2 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De toenemende instroom van kinderen uit sociaal arme en anderstalige milieus zorgt voor een grotere diversiteit van de schoolpopulatie. De school heroriënteert daarom haar zorg- en GOK (gelijke onderwijskansen)-beleid vanuit de implementatie van het handelingsgericht werken. De schooleigen visie op zorg is met het team uitgeklaard en wordt van langsom meer gedragen. De school opteert hierbij voor een eerstelijnszorg die wordt gezien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokken partners, met de groepsleerkracht als spilfiguur. Centraal in het verhaal staat het kind dat zich goed moet voelen en zorg op maat moet krijgen om zich maximaal te kunnen ontwikkelen. Daarom streeft de school naar een brede basiszorg die is gericht op preventie en zo nodig remedieert. Ze wil zodoende problemen zoveel mogelijk voorkomen, zowel bij kinderen die moeilijkheden ondervinden als bij hen die meer uitdaging nodig hebben.

Met de planmatige aanpak van zorgacties trekt de school de systematiek van de voorbije GOK-cycli door naar het huidige zorg- en GOK-beleid, dat samenhangend en doelgericht is uitgewerkt op basis van de vastgestelde beginsituatie. Klemtonen liggen hierbij op differentiatie, sociale en emotionele ontwikkeling, het verbeteren van taalvaardigheid en van getallenkennis en hoofdrekenen, en op het beter opvolgen van leerresultaten. De school stelt voor elke pijler concreet waarneembare effecten voorop op school-, leerkracht- en kindniveau.

Ondersteuning De zorgvisie vindt haar concretisering in een zorgbeleidsplan waarin verwachtingen en afspraken over instrumenten, documenten en procedures duidelijk zijn gesteld binnen een vernieuwde en heldere zorgstructuur.

Het zorgteam bestaat uit twee zorgcoördinatoren en een SES-leerkracht. Ook de directeur is nauw betrokken bij de zorgwerking en stuurt mee het zorgbeleid op verschillende niveaus aan. De wijze waarop de leden van het zorgteam er in onderling overleg in slagen om zich in hun opdracht in te werken, verdient waardering. Een doordachte taakverdeling binnen het zorgteam op school-, leerkracht- en kindniveau zorgt voor een gesmeerd verloop. De additionele ondersteuning is op een veelzijdige en flexibele wijze in de klaswerking geïntegreerd. Mensen en middelen worden hierbij vrij evenredig ingezet over de hele lijn om de groepsleerkracht in zijn centrale rol te ondersteunen. Werken op leerkrachtniveau wint hierbij van langsom meer aan belang (orthotheek, expertise delen, tips geven...). Doelgerichte coaching van groepsleerkrachten in functie van leerbegeleiding is nog niet ingeburgerd.

Observaties en evaluaties, genormeerde toetsen en structureel ingebouwd zorg- en overgangsoverleg dragen bij tot systematiek in de opvolging van kleuters en leerlingen. Risicokleuters of kleuters die moeilijkheden ondervinden, leggen afhankelijk van de problematiek taal-, geheugen- of motoriektests af. In de lagere afdeling is het gebruik van foutenanalyses bij de onderwijsleerpakketten voor wiskunde en Nederlands ingeburgerd. De school heeft in beide onderwijsniveaus nog een groeimarge om de ontwikkeling en de vooruitgang van de kinderen voldoende breed en adequaat in beeld te brengen. Zo is het observatiesysteem in de kleuterafdeling nog in ontwikkeling en is de school bezig de volgsystemen van beide onderwijsniveaus te digitaliseren. De school nuanceert de beeldvorming vanuit een sterkere communicatie met ouders en andere externe partners. De digitalisering van het leerlingendossier bevordert de informatiedoorstroming. De

leerkrachten volgen de kinderen op in een 'zorgmap'. Het resultaat van interventies is hierbij soms onderwerp van evaluatie. Alsnog gaat het in meerdere groepen vaak om losse observaties of opvallende gebeurtenissen waardoor het proces van de hulpverlening en het traject van het kind minder overzichtelijk in kaart worden gebracht. De grondigheid of regelmaat waarmee de zorgmappen worden ingevuld, illustreren de verschillen in zorggevoeligheid van leerkrachten. In sommige klassen ontsnappen een aantal risicoleerlingen aan de aandacht van de groepsleerkracht waardoor ze niet (tijdig) opgemerkt en gesignaleerd worden.

Hoewel observaties in de kleuterafdeling vaak nog los staan van de vooropgestelde dominante leerplandoelen, zijn ze wel functioneel voor de leerbegeleiding. De kleuteronderwijzers zorgen voor spontane en geregeld ook intentionele differentiatie. In de kleuterafdeling ligt de nadruk alsnog op remediëring en minder op preventie. Een aantal jonge kleuters heeft in de school al snel schoolse vertraging opgelopen. Het vormt een uitdaging voor de kleuterafdeling om vanuit de preventieve basiszorg en de verhoogde zorg een antwoord te bieden op de verschillen in ontwikkelingssnelheid en op de specifieke noden van kleuters met ontwikkelingsvertraging. De kleuterafdeling kan hierbij nadenken over maatregelen om ervoor te zorgen dat elke kleuter op zijn niveau de nodige succeservaringen kan opdoen binnen zijn leeftijdsgroep.

Observaties en evaluaties worden in de lagere afdeling aangewend om - vooral voor wiskunde en Nederlands- verscheidene vormen van differentiatie te organiseren. De lagere afdeling opteert voor convergente differentiatie. De onderwijzers variëren hierbij in de instructie (pre-instructie, verlengde instructie), de werkvormen, de groepering en de materialen. Ze maken onder meer gebruik van de mogelijkheden tot niveau- en tempodifferentiatie die in de onderwijsleerpakketten zijn ingebouwd. Er zijn verschillen tussen leerkrachten in de mate waarin ze hoeken- en contractwerk doelgericht aanwenden om te differentiëren of te remediëren. Foutenanalyses zijn vaak functioneel voor de leerbegeleiding, al is het contractwerk er niet in alle groepen even sterk aan gelinkt met het oog op een gerichte remediëring. De lagere afdeling probeert het hoekenwerk te verbreden om ervoor te zorgen dat in alle groepen even sterk wordt ingespeeld op de interesses, talenten en noden van alle leerlingen. Goede praktijk zit in de vrij gelijkgerichte toepassing van het ADI-model waarbij de differentiatie voor wiskunde meer gelijkgericht, preventief én zoveel mogelijk op maat van elke leerling verloopt. Er is nog groeipotentieel om de leerbegeleiding ook in andere leergebieden te verankeren.

Vanuit systematisch zorgoverleg evolueert de school naar een planmatige en doordachte zorgaanpak. Tijdens het tweewekelijks vrij MDO (multidisciplinair overleg) wegen de zorgcoördinator en de groepsleerkracht de resultaten van observaties en toetsen tegen elkaar af om te bepalen of voor bepaalde kinderen verhoogde zorg of uitbreiding van de zorg noodzakelijk is. Kinderen van wie de ontwikkeling ernstig zorgen baart, komen in aanmerking voor bespreking op het formeel MDO met het CLB (Centrum voor Leerlingenbegeleiding). Algemeen wordt het zorgoverleg degelijk voorbereid met een omschrijving van de specifieke noden én mogelijkheden en het afgelegde traject die een waardevolle input vormen voor het definiëren van de zorgvraag. De besluitvorming van de MDO's levert concrete gegevens voor de coördinatie van de hulpverlening en de handelingsgerichte aanpak door de leerkracht.

Het team hecht veel belang aan een goede communicatie en samenwerking met ouders en externe hulpverleners. Dat komt onder meer tot uiting in de inspanningen die het levert om ouders en externe deskundigen bij het zorgoverleg en de hulpverlening te betrekken in het kader van de geïntegreerde zorg. Het team neemt meer en meer maatregelen om de leerlingen vanuit de verschillende zorgniveaus te helpen de eindtermen te bereiken. Dit blijkt onder meer uit de enkelvoudige en meervoudige handelingsplannen waarbij kleuters en leerlingen die onvoldoende vooruitgang boeken planmatig worden begeleid vanuit concrete doelen op korte of lange termijn. Het zorgbeleidsplan bevat een aantal duidelijke criteria voor de opstelling van handelingsplannen. Het vormt echter een opdracht voor de school om deze criteria ook toe te passen en er blijvend over te waken dat kinderen die hiervoor in aanmerking komen tijdig gesignaleerd worden en niet door de mazen van het zorgnet vallen. Leerlingen met grote ontwikkelingsachterstanden of leerstoornissen kunnen rekenen op vormen van curriculumdifferentiatie of zorgvuldig uitgeselecteerde sticordi-maatregelen. De school neemt waardevolle initiatieven om voor deze leerlingen te differentiëren in de evaluatie en de rapportering.

Doeltreffendheid De huidige evolutie van de school in haar zorg- en GOK-beleid resulteert in waarneembare effecten van de leerbegeleiding op school-, leerkracht- en kindniveau. De groei in een handelingsgerichte aanpak, de omslag in de zorgcultuur, het structureel zorgoverleg, de toenemende differentiatiecapaciteit van de leerkrachten en de betrokkenheid van de kinderen zijn daar voorbeelden van. Het kind staat daadwerkelijk meer centraal en de groepsleerkracht neemt zijn verantwoordelijkheid als spilfiguur in de zorg in toenemende mate op. De relatief grote voortijdige uitstroom waarmee de school enkele jaren terug kampte en de schoolse vertraging zijn hierdoor in positieve zin omgebogen.

De school neemt initiatieven om het rendement van de leerbegeleiding na te gaan en brengt de vooropgestelde effecten op school-, leerkracht- en kindniveau geregeld ter sprake met het team. Deze tussentijdse evaluaties resulteren in beperkte mate tot bijsturingen. Het vormt daarom een uitdaging voor de school om vastgestelde effecten zorgvuldig te analyseren in relatie tot de vooropgestelde doelen en er op schoolniveau duidelijke conclusies en verbeterpunten aan te koppelen.

Ontwikkeling De school is zich bewust van haar uitdagingen en denkt toekomstgericht na over haar zorg- en GOK-beleid. De zorgcoördinatoren en de directeur hebben een duidelijke visie op de aspecten die ze zeker willen aanpakken om de leerbegeleiding te optimaliseren. Ze willen doorgaan op het elan om het handelingsgericht werken verder uit te bouwen. Daarnaast willen ze het accent – ook in de kleuterafdeling – verder verleggen naar een preventieve basiszorg en willen ze het aanbod voor de plusgroepen verbeteren om ook die kinderen de uitdaging te bieden die ze nodig hebben.

Uit het zorg- en GOK-plan blijkt dat de school zich prioritair gaat richten op de verdere uitbouw van de leerbegeleiding voor Nederlands. Hiermee neemt de school ook maatregelen om beter te kunnen inspelen op de evoluerende leerlingenkenmerken. Zo onderneemt ze reeds waardevolle initiatieven in het kader van de leesbegeleiding, die met het tutorlezen klasdoorbrekend verloopt.

Uit het schoolontwikkelingsplan blijkt dat de kleuterafdeling het kindvolgsysteem verder systematisch wil afstemmen op de leerplandoelen. Vraag is of het tempo van dit ontwikkelingsproces kan worden geïntensifieerd om sneller een bredere

beeldvorming van de kleuters te bewerkstelligen. De school heeft plannen om de volgsystemen in beide onderwijsniveaus te digitaliseren zodat ze de ontwikkelingsevolutie van de kleuters transparanter in kaart kan brengen en de leerprestaties van leerlingen en leerlingengroepen over meerdere jaren kan opvolgen.

Het is duidelijk dat de school van haar leerbegeleiding een dynamisch proces wil maken dat ze voortdurend optimaliseert.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De school profileert zich als een open, zorgzame en toegankelijke instelling die haar zorg voor kwaliteit en het welbevinden en de betrokkenheid van in- en externe partners hoog in het vaandel voert. Na opeenvolgende directiewissels in het verleden zorgt de nieuwe directeur, gesteund door het nieuwe zorgteam, voor meer stabiliteit en structuur. Ze weet het verjongde team te motiveren, op zijn behoeften in te spelen en moreel te ondersteunen zodat de meesten bereid zijn om mee hun schouders te zetten onder de vele vernieuwings- en verbeteringsacties. Nu al is duidelijk dat onder haar impuls de school een positieve doorstart maakt. De directeur en de zorgcoördinatoren opteren als intern leiderschap voor een sterke betrokkenheid bij al wat in de school reilt en zeilt. Het intern leiderschap houdt voeling met de kinderen, de leerkrachten en de ouders vanuit een warme aandacht voor hun vragen en bekommernissen. Dit brengt een nieuwe dynamiek en een nieuwe cultuur in de school die de schoolontwikkeling in een stroomversnelling brengt.

Vanuit een open communicatie voert de school een participatief beleid, waarbij verantwoordelijkheden worden gedeeld en meer en meer door iedereen gedragen. Het intern leiderschap stimuleert, geeft richting, stuurt aan, coördineert, ondersteunt en volgt op. Het steunt hierbij op een groeiende dynamiek, een engagement en een werkkraft van de meeste teamleden om te zoeken naar de optimalisering van de praktijk. Teamleden ervaren voldoende inspraak in de besluitvorming. Werk- en kerngroepen zorgen voor een ruimere omkadering om het beleid te voeren. Het samen school maken, stap voor stap vanuit eenzelfde visie en naar eenzelfde doel wordt hierdoor in gunstige zin beïnvloed. De samenwerking is alsnog het sterkst op het niveau van de parallelklassen. Het intern leiderschap vindt daarnaast ondersteuning in externe netwerken zoals het schoolbestuur, de pedagogische begeleiding, het CLB en andere experts of zorgpartners.

Onder impuls van het intern leiderschap en ondersteund door systeembegeleiding neemt de school het heft in handen voor haar ontwikkeling. Het management getuigt van beslissings- en daadkracht. Vernieuwingen worden planmatig aangestuurd en procesmatig opgevolgd en ondersteund op klas- en op schoolniveau om ze zo op een gelijkgerichte wijze ingang te doen vinden in de praktijk. De leerkrachten kunnen rekenen op coaching met mondelinge en schriftelijke feedback om hun handelen te bevestigen, te bestendigen en zo nodig bij te sturen (bv. techniekcoach, functioneringsgesprekken, begeleidingsverslagen). Uit gesprekken blijkt dat veel leerkrachten -ondanks de bijkomende werkbelasting- de vernieuwingsprocessen waarderen. Er zijn nieuwe inzichten gegroeid en ook in de praktijk gebracht. Het proces van schoolwerkplanning kan nog aan waarde winnen vanuit doelgerichte reflectie en bijsturing op schoolniveau, waarbij conclusies en verbeterpunten helder worden geformuleerd in het schoolwerkplan.

Kwaliteitszorg De school evolueert als een lerende organisatie. Ze houdt haar blik op de toekomst, is responsief ten opzichte van signalen, verwachtingen en feedback van buiten uit en legt vernieuwingsbereidheid aan de dag (bv. deelname aan experiment nieuwe leerplan wiskunde). Met het opvoedingsproject als leidmotief en rekening houdend met de behoeften van het team brengt ze haar ontwikkelingstraject in kaart binnen een planning op lange termijn.

Visieontwikkeling vormt hierbij het uitgangspunt van de vernieuwing.

De school onderzoekt en bewaakt haar kwaliteit in aanzet op basis van leerprestaties. Ze beschikt over een aantal valabele instrumenten om hierover objectieve gegevens te verzamelen. Ze analyseert en communiceert rapportcijfers en resultaten van centrale eindtoetsen om zicht te krijgen op haar onderwijskwaliteit. De school houdt sinds de komst van de directeur en het zorgteam een aantal leerlingresultaten zorgvuldig bij. Ze zal op termijn over voldoende gegevens beschikken om zo haar kwaliteit gefundeerd te beoordelen en te verbeteren. De school verzamelt in principe aanzet gegevens over resultaten van oud-leerlingen in het vervolgonderwijs. Tevredenheidsonderzoeken bij ouders, leerkrachten en kinderen worden het sterkst gebruikt in het kader van de interne kwaliteitszorg (bv. huiswerkbeleid).

Zo goed als alle leerlingen behalen het getuigschrift basisonderwijs. Een kerngroep heeft het standpunt van de school rond het toekennen van het getuigschrift basisonderwijs uitgeklaard en criteria voor de toekenning ervan opgesteld. Dit komt neer op het behalen van 50% op elk leergebied, muzische vorming uitgezonderd. Nieuwe inzichten met betrekking tot het breed evalueren worden nog niet toegepast voor de toekenning van het getuigschrift, terwijl ze in de dagelijkse evaluatiepraktijk al wel ingang vinden. De klassenraad weegt resultaten af tegen de globale context van de leerling.

GOK- en zorgbeleid

Sinds de komst van de huidige directeur en de nieuwe samenstelling van het zorgteam verzamelt de school informatie over de beginsituatie van leerlingen die beantwoorden aan de GOK-indicatoren. De noden van deze leerlingen heeft het schoolteam op dit moment nog niet volledig geïnventariseerd of geanalyseerd. Ook het in kaart brengen van de doorstroming doorheen de lagere school is pas recent gestart, waardoor het zorgteam nog geen helder zicht heeft op het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar het zesde leerjaar bereikt zonder achterstand op te lopen. De directeur was zich wel bewust van het dalende leerlingenaantal en heeft meteen actie ondernomen om vervroegde uitstroom om te buigen.

Het schoolteam heeft een duidelijke visie over de wijze waarop het beleid met betrekking tot zorg en gelijke onderwijskansen vorm wil geven. Het team organiseert de acties onder meer vanuit een meerjarig GOK-actieplan en een zorgbeleidsplan. Het GOK-plan bevat operationele doelen die in toenemende mate aansluiten bij de noden van de leerlingen. De geherstructureerde school- en zorgorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en GOK-beleid bereikt. De acties op leerling-, leerkracht- en schoolniveau die het schoolteam uitwerkt, sluiten grotendeels aan bij de vooropgestelde doelen.

Gegeven de relatief recente vernieuwingen bevindt het schoolteam zich momenteel in de 'check'-fase van de kwaliteitscirkel. Daardoor is haar zicht op de effecten van de acties binnen het zorg- en GOK-beleid groeiende.

In het professionaliseringsbeleid is er vooral aandacht voor de deskundigheidsbevordering van het intern leiderschap en het zorgteam met het oog op het schooleigen zorg- en GOK-beleid. De gerichte professionalisering en coaching van groepsleerkrachten in functie van zorg kent nog een groeimarge.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het gebruik in de kleuterafdeling van de leerplandoelen als referentiekader om de decretale ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie geïntegreerd en evenwichtig en van langsom meer doelbewust na te streven.
- Het gevarieerde aanbod in de kleuterafdeling dat uitnodigt tot exploreren en experimenteren, gericht op het verwerven van wiskundige kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes door de kleuters.
- De realisatie in de lagere afdeling van een doelgericht, werkelijkheidsgericht en vrij evenwichtig aanbod voor wiskunde in relatie tot het leerplan en de hierop afgestemde evaluatiepraktijk.
- De gelijkgerichte verankering in de lagere afdeling van het ADI-model voor wiskunde in het kader van een preventieve basiszorg.
- Het aankoopbeleid van de school waarbij de schooluitrusting voor wiskunde in relatie tot het leerplan is aangevuld en gecentraliseerd in een orthotheek.
- De groei van de school in een wereldgeoriënteerde onderwijsaanpak, waarbij de vertrouwde omgeving in toenemende mate functioneel wordt benut.
- De opbouw van tijds- en ruimtekaders in beide onderwijsniveaus en het geïntegreerd gebruik ervan conform het leerplan.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het klasmanagement dat bijdraagt tot de betrokkenheid van de kleuters en leerlingen.
- De systematiek in de opvolging van gesignaleerde kleuters en leerlingen en de functionaliteit ervan voor de leerbegeleiding vanuit structureel zorgoverleg.
- De flexibele en veelzijdige wijze waarop de additionele hulpverlening in de klaspraktijk is geïntegreerd.
- De evolutie van de school naar een planmatige, doordachte en geïntegreerde aanpak van kleuters en leerlingen met specifieke noden die leidt tot een toenemende zorggevoeligheid van het schoolteam.
- Het dynamisch proces van de leerbegeleiding dat voortdurend wordt geoptimaliseerd.
- De laagdrempeligheid van de school naar ouders.
- De samenhang tussen de schoolprioriteiten, de professionaliseringsinitiatieven en de noden van het team.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het participatief beleid, dat steunt op de dynamiek én werkracht van het team, externe netwerking en een groeiende daadkracht van het intern leiderschap met een warme aandacht voor de kinderen, de teamleden en de ouders.
- Visieontwikkeling en initiatieven om het proces van schoolwerkplanning op gang te brengen en te onderhouden.
- De zelfkritische en planmatige aanpak van vernieuwingen en de wijze waarop het team hierin procesmatig wordt ondersteund.
- Het responsief vermogen van de school en de vernieuwingsbereidheid van de meeste teamleden.
- Het adequaat gebruik van tevredenheidsonderzoeken bij ouders, leerkrachten en leerlingen in het kader van de interne kwaliteitszorg.
- Het verzamelen van objectieve gegevens over de leerprestaties om de eigen onderwijskwaliteit te onderzoeken en te bewaken.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In de kleuterafdeling het planningssysteem verder samenhangend uitwerken, waarbij de verticale samenhang verder wordt verfijnd en observaties doelgericht zijn geïntegreerd.

- In de kleuterafdeling een aantal hoeken bewuster verrijken en benutten in functie van wiskunde en wereldoriëntatie en meer kansen creëren om te reflecteren op voorbije belevingen.
- In de lagere afdeling het wiskundeonderwijs meer probleemgericht uitwerken voor alle leerlingen en hen ondersteunen met zoekstrategieën om wiskundige problemen aan te pakken.
- In de lagere afdeling de actieplanning voor bijsturing van het domein meten verder gelijkgericht in de praktijk implementeren en op basis van outputanalyse – zo nodig – actie ondernemen om ook andere wiskundedomeinen te optimaliseren.
- In de lagere afdeling het leerplan voor wereldoriëntatie verder planmatig implementeren en hierop de evaluatiepraktijk afstemmen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- In de kleuterafdeling de leerbegeleiding meer preventief uitwerken.
- In de lagere afdeling het contractwerk gedifferentieerd uitwerken met het oog op een gerichte remediëring.
- In beide onderwijsniveaus de volgsystemen uitbouwen en optimaliseren om de evolutie van elk kind doorheen de schoolloopbaan voldoende breed en overzichtelijk in kaart te brengen.
- Op schoolniveau de nodige randvoorwaarden creëren om de criteria voor handelingsplanning daadwerkelijk toe te passen bij de beoogde doelgroepen.
- Het nascholingsbeleid doelgericht evalueren.

Wat betreft het algemeen beleid

- Op schoolniveau de eigen kwaliteit sterker onderzoeken en bewaken vanuit een meer doelgerichte reflectie op onderwijseffecten; hierbij verder gegevens verzamelen over leerprestaties om de eigen onderwijskwaliteit gefundeerd te beoordelen en te verbeteren.
- Verdere maatregelen nemen om het welbevinden van de leerlingen te bewaken en te bevorderen.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Luc CUYLAERTS de inspecteur-verslaggever	Elke MOESKOPS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	